

Οι μαθητές κλείνουν τα γαλλικά λύκεια μπροστά στην ταξική και φυλετική καταπίεση

Μετάφραση: Θοδωρής Τσαβέας

Ξεκινώντας από τα περιθωριοποιημένα προάστια, η εξέγερση των λυκείων της Γαλλίας έχει αποκτήσει εθνική εμβέλεια, αντιμετωπίζοντας τόσο την οικονομική και ταξική καταπίεση όσο και την αστυνομική βία.

Μέχρι τις 13 Οκτωβρίου, το κίνημα των διαδηλώσεων στα λύκεια της Γαλλίας έχει ξεφυτρώσει σαν μανιτάρια, οδηγώντας σχεδόν μισό εκατομμύριο ανθρώπους στους δρόμους σε όλη τη χώρα. Εκείνη τη μέρα, η Σουηδή ακτιβίστρια για το κλίμα Γκρέτα Τούνμπεργκ έκανε επίσκεψη αλληλεγγύης σε ένα από τα λύκεια από τα οποία ξεκίνησαν όλα, το Λύκειο Πολ Ελυάρ, στο φτωχοποιημένο banlieue (προάστιο) του Σαιν-Ντενί στο Παρίσι. Η Τούνμπεργκ τόνισε ότι «όλος ο κόσμος παρακολουθεί» και ότι είναι «περήφανη για τους Γάλλους μαθητές». Με τις σχολικές διακοπές διάρκειας δύο εβδομάδων να ξεκινούν στις 16 Οκτωβρίου, μένει να φανεί αν αυτό το ιδιαίτερο κίνημα, το οποίο έχει ήδη διαρκέσει για πάνω από τρεις εβδομάδες, θα μπορέσει να συνεχίσει. Παρ'όλα αυτά, μία νέα πρόκληση από την Αριστερά, και από τους νεότερους των νέων, έχει προκύψει σε ένα φυλετικοποιημένο καπιταλιστικό σύστημα το οποίο στη Γαλλία, όπως και σε πολλά άλλα μέρη, κινείται στην κατεύθυνση του αποκάλυπτου νεοφασισμού.

Πριν από περίπου τρία χρόνια, η Γαλλία βίωσε έναν ακόμα πανεθνικό ξεσηκωμό σε όλα τα φτωχοποιημένα και εθνοτικά καταπιεσμένα προάστια, όπως και σε φτωχότερες γειτονιές στις πόλεις. Στις 27 Ιουνίου 2023, η αστυνομία πυροβόλησε τον Ναχέλ Μερζούκ, έναν 17χρονο αλγερινής καταγωγής ο οποίος αρνήθηκε να σταματήσει για ερωτήσεις. Όσο ο Ναχέλ κειτόταν νεκρός, τα προάστια και άλλες περιθωριοποιημένες κοινότητες ξέσπασαν, με τους εφήβους και τους προ-εφήβους να καθοδηγούν. Μέχρι την ώρα που έκατσε η σκόνη πέντε μέρες αργότερα, 250 αστυνομικοί σταθμοί και φυλάκια δέχτηκαν επίθεση, 700 αστυνομικοί τραυματίστηκαν, περιουσίες καταστράφηκαν και 3.000 νέοι συνελήφθησαν, με πολλούς από αυτούς να διώκονταν ανελέητα και να φυλακίζονταν. Για τις γαλλικές κυρίαρχες τάξεις, τα κυρίαρχα ΜΜΕ, τους πολιτικούς και τους γραφειοκράτες των συνδικάτων, το 2023 θεωρούνταν ως ένα παράλογο ξέσπασμα μικρής πολιτικής ή κοινωνικής σημασίας, κάτι που μπορεί απλά να κρυφτεί κάτω από το χαλί και να ξεχαστεί. Ελάχιστα έγιναν για να αντιμετωπιστούν τα βαθύτερα ζητήματα, ειδικά σε σχέση με την ανεξέλεγκτη αστυνομική βία και τη φυλετική στοχοποίηση στη χώρα.

Κατά ορισμένους τρόπους, η εξέγερση της νεολαίας του Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2026 αποτελεί επανάληψη του 2023. Οι κοινότητες από τις οποίες ο σημερινός ξεσηκωμός προέρχεται είναι ουσιαστικά οι ίδιες σε σχέση με το 2023 και οι συγκρούσεις με την αστυνομία ή, μάλλον, η άγρια αστυνομική βία απέναντι στη νεολαία δείχνουν ότι ελάχιστα έχουν αλλάξει. Η κυρίαρχη ρητορεία μεταξύ των πολιτικών και των εταιρικών μέσων ενημέρωσης συνεχίζει να χαρακτηρίζει αυτούς που εξεγείρονται ως «βαρβάρους» και τα σχετικά.

Αλλά το 2026 είναι κάτι παραπάνω από μία μεγαλύτερη εκδοχή του 2023. Πρώτον, το μέγεθος, το εύρος και η αντοχή της φετινής εξέγερσης ήταν μεγαλύτερα. Την πρώτη εβδομάδα επεκτάθηκε σε λύκεια φτωχών και περιθωριοποιημένων περιοχών της περιοχής του Παρισιού. Όσο γινόταν έτσι, δεν έγινε μόνο μία αυθόρμητη εξέγερση, αλλά και ένα κίνημα που έθετε πολύ συγκεκριμένα αιτήματα.

Δεύτερον, είχε, επίσης, επεκταθεί από τα προάστια και τις φτωχές περιοχές των πόλεων σε πιο ευνοημένα, ακόμα και προνομιούχα λύκεια. Περιλάμβανε γονείς, φοιτητές πανεπιστημίων και συνδικάτα. Όλα αυτά βοήθησαν στο να σπάσει η απομόνωση των προαστίων, ακόμα και για ένα διάστημα. Επιπλέον, έθεσε σε δράση τις μορφές κοινωνικών δυνάμεων οι οποίες, όταν δρουν μαζί, μπορούν πραγματικά να ξεριζώσουν το σύστημα.

Τρίτον, εν μέρει ως αποτέλεσμα αυτών των ευρύτερων μορφών αλληλεγγύης, το κίνημα ήταν πιο οργανωμένο και πιο πολιτικό, ενώ έχει εκφράσει ξεκάθαρα και συγκεκριμένα αιτήματα. Αυτό διευκολύνθηκε από το γεγονός ότι η εξέγερση επικεντρώθηκε στα σχολεία, ένα πιο δομημένο πεδίο σε σχέση με μία αστική κοινότητα, θέτοντας τους συμμετέχοντές της, ακόμα και στα προάστια, λιγότερο απομονωμένους και λιγότερο επιρρεπείς στη δαιμονοποίηση ως κακοποιούς των δρόμων, «βαρβάρους» και τα σχετικά.

Τέταρτον, ένας μεγαλύτερος αριθμός βασικών πολιτικών φιγούρων έχει στηρίξει ανοιχτά τη νεολαία σε σχέση με το 2023.

Τέλος, όλα αυτά έχουν εξαναγκάσει την κεντροδεξιά κυβέρνηση να κάνει ορισμένες μικρές παραχωρήσεις, αν και η βασική απάντησή της ήταν η δαιμονοποίηση και η καταστολή.

Λόγω αυτών των ευρύτερων προεκτάσεων, το 2026 συγκρίνεται μερικές φορές, τόσο στα γαλλικά μέσα όσο και παγκοσμίως, με τις μαζικές φοιτητικές-εργατικές εξεγέρσεις που αποτελούσαν την κορύφωση του επαναστατικού έτους 1968, όταν δέκα εκατομμύρια εργάτες προχώρησαν σε απεργία στον απόηχο των καταλήψεων στα πανεπιστήμια και στους χώρους εργασίας. Η σύγκριση αποτελεί σίγουρα μία υπερβολή. Παρ'όλα αυτά, το 2026 είναι πράγματι ένα δείγμα μίας ευρύτερης και βαθιάς αναταραχής ενός τύπου που δεν μπορεί να περιοριστεί εύκολα από πολιτικά καθεστώτα, όπως εκείνο του νεοφιλελεύθερου Εμανουέλ Μακρόν στη Γαλλία, που εκπροσωπούν έναν καπιταλισμό της λιτότητας και η υποστήριξη του οποίου καταβαρυνώνεται. Διότι οι δύο πλευρές αυτής της συγκυρίας είναι, από τη μια, προς νέα αριστερά πολιτικά κόμματα όπως η Ανυπότακτη Γαλλία (LFI) και, από την άλλη, προς το νεοφασιστικό Εθνικό Συναγερμό (RN).

Πώς ξεδιπλώθηκε η εξέγερση του 2026

Την Παρασκευή 18 Σεπτεμβρίου, μαθητές στο Λύκειο Σαιντ-Εξυπερύ στο Κρετέιγ, ένα προάστιο του Παρισιού, ξεκίνησαν να διαδηλώνουν στο σχολείο τους λίγο μετά την επιστροφή τους στις τάξεις μετά τις καλοκαιρινές διακοπές και ύστερα από μία μονοήμερη απεργία των εκπαιδευτικών. Αυτό έλαβε χώρα ύστερα από την κλιματική αλλαγή και τις μεγάλες πυρκαγιές που οδήγησαν σε ένα αβίωτο καλοκαίρι σε όλη τη χώρα. Οι μαθητές βίωναν τάξεις χωρίς κλιματισμό, με ανυπόφορη ζέστη. Επιπλέον, οι τάξεις ήταν πολύ μεγάλες, οι σχολικές μέρες επίσης, οι εκπαιδευτικοί αντιμετώπιζαν ελλείψεις λόγω της απουσίας αναπληρώσεων και τα κτήρια ήταν ετοιμόρροπα. Ακόμα και το χαρτί του αλέτας απουσίαζε μερικές φορές. Μία διαδικτυακή έρευνα προς τους μαθητές η οποία δρομολογήθηκε από την κυβέρνηση εν μέσω των επακόλουθων κινητοποιήσεων βρήκε ότι οι σχολικές μέρες που διαρκούσαν από τις 8:00 μέχρι τις 18:00 ήταν ένα από τα βασικά παράπονα, δεδομένης, ειδικά, της κλιματικής αλλαγής και της έλλειψης κλιματισμού.

Αλλά την εβδομάδα της 28ης Σεπτεμβρίου, οι κινητοποιήσεις επεκτάθηκαν σε όλη την περιοχή του Παρισιού και ύστερα σε όλη τη Γαλλία. Μέχρι την Παρασκευή 2 Οκτωβρίου είχαν ξεσπάσει διαδηλώσεις σε πάνω από χίλια λύκεια, με περίπου διακόσια να μπλοκάρονται από τους μαθητές. Βία απέναντι σε περιουσίες έλαβε χώρα σε μερικές τοποθεσίες όπως, για παράδειγμα, στο Λύκειο Ρόζα Παρκς στη Ναντ της βορειοδυτικής Γαλλίας, όπου εκδηλώθηκε μια μικρή φωτιά. Αυτό έγινε αντικείμενο εκμετάλλευσης από την κεντροδεξιά κυβέρνηση και την ακροδεξιά για να χαρακτηρίσει τους μαθητές ως «βαρβάρους», ρητορική η οποία, με τη σειρά της, χρησιμοποιήθηκε για να δικαιολογηθεί η βίαιη απάντηση της αστυνομίας.

Ενώ το κίνημα ξεκίνησε και ήταν πιο ενεργό στα προάστια και στις φτωχότερες αστικές περιοχές, εμπλέκοντας τόσο επαγγελματικές σχολές όσο και ακαδημαϊκά λύκεια, πολύ γρήγορα έγινε πραγματικά πανεθνικό και διαταξικό. Για παράδειγμα, μαθητές του περίβλεπτου Λυκείου Ερρίκος Δ' σε μία εύπορη περιοχή του Παρισιού, με τους αποφοίτους του να περιλαμβάνουν τον Ζαν-Πολ Σαρτρ, τον Μισέλ Φουκώ και τον ίδιο τον πρόεδρο Μακρόν, προχώρησαν, επίσης, σε απεργία, κρεμώντας ένα πανό που έγραφε «Αλληλεγγύη με τα λύκεια». Όπως παρατήρησαν δημοσιογράφοι της Le Monde, «ορισμένοι κινητοποιήθηκαν λόγω ανάγκης, άλλοι λόγω αλληλεγγύης».

Σε αρκετές περιπτώσεις που έλαβαν ευρεία δημοσιότητα, η αστυνομία άσκησε βία σε νέους μαθητές, μεταξύ αυτών και σε ένα 15χρονο αγόρι το χέρι του οποίου αποκόπηκε από μία χειροβομβίδα κρότου-λάμψης της αστυνομίας. Αυτή η χειροβομβίδα περιορίζεται σημαντικά ή απαγορεύεται σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ύστερα από δύο εβδομάδες, η αστυνομία ανακοίνωσε ότι κράτησε, έστω και για σύντομο χρονικό διάστημα, 6.877 άτομα, το 86% των οποίων ήταν ανήλικοι. Είναι σαφές ότι ο στόχος ενός τόσο εκτεταμένου «διχτυού» ήταν η χρήση του φόβου για την αποθάρρυνση της συμμετοχής.

Ακόμα ευρύτερες εκδηλώσεις αλληλεγγύης εμφανίστηκαν στις 6 Οκτωβρίου, όταν εκατοντάδες χιλιάδες, ίσως ακόμα και μισό εκατομμύριο ανθρώπων, βγήκε στους δρόμους σε όλη τη Γαλλία σε αλληλεγγύη με τους μαθητές των λυκείων. Ορισμένοι ήταν φοιτητές πανεπιστημίων και άλλοι ήταν μεγαλύτεροι ενήλικες, πολλοί εκ των οποίων φορούσαν λευκά περιβραχιόνια ως ένδειξη ότι

βρίσκονταν εκεί για να προστατέψουν τη νεολαία της χώρας από την αστυνομία ακόμα και με τη δική τους παρέμβαση. Οι γονείς και άλλοι ενήλικες έκαναν το ίδιο έξω από πολλά λύκεια. Στο Σαιν-Ντενί, ένα άλλο υποβαθμισμένο προάστιο του Παρισιού, ο δήμαρχος Μπαλί Μπαγκαγιόκο, ένας μαύρος ακτιβιστής ο οποίος πρόσφατα εξελέγη ως υποψήφιος της Ανυπότακτης Γαλλίας, ενώθηκε με τους διαδηλωτές μαθητές σε μία προσπάθειά του να τους προστατέψει από την επίθεση της αστυνομίας.

Στα πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένου του υψηλού κύρους Ινστιτούτου Πολιτικών Σπουδών στο Παρίσι (Sciences Po), στο οποίο οι διαδηλώσεις αλληλεγγύης με την Παλαιστίνη τα τελευταία χρόνια ήταν αντιμέτωπες την επιτήρηση και την καταστολή, οι φοιτητές συμμετείχαν επίσης σε δράσεις αλληλεγγύης. Ωστόσο, αφού βγήκαν σε έναν γειτονικό δρόμο, οι φοιτητές του Sciences Po χτυπήθηκαν από μία βίαιη αστυνομική επίθεση.

Παράπονα και αιτήματα

Οι μαθητές σχεδόν παντού ανέφεραν ένα μεγάλο εύρος ζητημάτων. Στη Λιλ, η 17χρονη Φανί (η οποία συνετά ήθελε να αναφέρεται μόνο με το μικρό της όνομα) ξεχώρισε τις «κακές συνθήκες στις οποίες φοιτά κανείς, τις υπερπλήρεις σχολικές αίθουσες και τα κτήρια που χρήζουν επισκευών». Αλλά η Φανί πήγε ακόμα περαιτέρω, αναφέροντας την «καταστροφή του κλίματος, την τεχνητή νοημοσύνη που τσακίζει τις θέσεις εργασίας και τον κίνδυνο του Εθνικού Συναγερμού να κερδίσει τις εκλογές», αναφερόμενη στο νεοφασιστικό κόμμα της Μαρίν Λε Πεν.

Στις 8 Οκτωβρίου, μία διακήρυξη του Αντιφασιστικού Συντονισμού ανέφερε, επίσης, την «φυλακιστική ατμόσφαιρα στα λύκεια».

Άλλοι ανέφεραν την φυλετική και εθνοτική εξαίρεση και καταπίεση. Μία σε βάθος αναφορά των διαδηλώσεων στο προάστιο Σαιν-Ντενί του Παρισιού δημοσιεύτηκε από τον Κριστόφ Αγιάντ, έναν δημοσιογράφο που έχει ξεχωρίσει για την κάλυψη τόσο των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή όσο και των μεταναστευτικών κοινοτήτων του Παρισιού. Όπως ανέφερε ο Αγιάντ, οι μαθητές που τοποθετήθηκαν στη διαδήλωση στις 4 Οκτωβρίου ρώτησαν «γιατί έχουμε λιγότερες ευκαιρίες από εκείνους από το Παρίσι;». Άλλοι τόνισαν ότι «υπάρχει διαχωρισμός που χωρίζει το Παρίσι από τα προάστια λόγω του Parcoursup», ένα σύστημα εισαγωγής στα πανεπιστήμια που έχει δεχτεί σφοδρή κριτική, «το οποίο είναι εντελώς αυθαίρετο. Αυτές οι ανισότητες δεν είναι φυσιολογικές!». Οι μαθητές που μίλησαν επέκριναν τις αφηγήσεις των μέσων ενημέρωσης που διαχωρίζαν τα προάστια από το υπόλοιπο Παρίσι και διαμονοποιούσαν τους μαθητές των προαστίων που ανήκαν σε μειονότητες ως πηγή όλης της βίας: «Υπάρχουν οι λευκοί από τη μια, οι μαύροι και οι Άραβες από την άλλη», είπε ένας, προσθέτοντας ότι «όταν ένας μαθητής είναι μη-λευκός, η αστυνομική βία δεκαπλασιάζεται». Άλλοι μαθητές διαδηλωτές ανέφεραν αντι-μουσουλμανικές διακρίσεις: «Οι μουσουλμάνοι αντιμετωπίζονται ως εχθροί». Άλλοι αναφέρθηκαν σε ευρύτερα, πιο πολιτικά συνθήματα όπως η αλληλεγγύη στην Παλαιστίνη. Ενώ εξέφραζαν βαθιά αλλοτρίωση, οι μαθητές αυτοαποκαλούνταν ως η «νέα Γαλλία», δείχνοντας προς την πιο πολυεθνική και συμπεριληπτική μελλοντική κοινωνία που οραματίζονταν. Ο δήμαρχος Μπαγκαγιόκο έλαβε τεράστιες επευφημίες

όταν είπε στο πλήθος «τιμάτε τη Δημοκρατία. Τιμάτε τις αξίες της. Τα αιτήματά σας είναι δίκαια».

Τα συνθήματα παντού αντικατόπτριζαν την οργή, αλλά και την φαντασία και τη ζωντάνια μιας νέας γενιάς. Αναφερόμενοι στα στρατιωτικοποιημένα CRS, τα γαλλικά MAT, οι μαθητές φώναζαν «Λάβατε ένα SOS και λάβαμε τα CRS». Υιοθετώντας άμεσα, και στα αγγλικά, ένα σύνθημα που συνδέθηκε με το κίνημα Black Lives Matter στις ΗΠΑ, άλλοι φώναζαν «ACAB». Άλλα χειρόγραφα πλακάτ έγραφαν «ACAB» και «Ιούλιος 1830», αναφερόμενα στην επανάσταση που έθεσε τέλος στις προσπάθειες για την Αποκατάσταση της απόλυτης μοναρχίας στη Γαλλία.

Τι έχει επιτευχθεί

Αν και οι συγκεκριμένες νίκες είναι πολύ μικρές, με υποσχέσεις για την πρόσληψη τριών χιλιάδων εκπαιδευτικών και την παύση στις απολύσεις, η ίδια η ύπαρξη του κινήματος και η επιμονή του αποτελούν κατά κάποιο τρόπο νίκες μπροστά στην ακροδεξιά επέλαση που συγκλονίζει τη Δυτική Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε μία περίοδο κατά την οποία τόσο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όσο και η παραδοσιακή τηλεόραση και τα άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης βρίσκονται ολοένα και περισσότερο υπό τον έλεγχο των δεξιών ολιγαρχών. Η μαχητικότητα και η δημιουργικότητα των νέων έχει σπάσει αυτά τα εμπόδια, όπως έγινε πρόσφατα στην Ινδία με το Κόμμα Κατσαρίδας Τζάντα.

Το γεγονός ότι ένα τόσο μαχητικό κίνημα μεγάλης κλίμακας δεν έλαβε χώρα στον Παγκόσμιο Νότο αλλά στη Δυτική Ευρώπη φανερώνει το πραγματικά διεθνές εύρος του αγώνα για την ανθρώπινη απελευθέρωση σήμερα.

Ο ξεσηκωμός των λυκείων της Γαλλίας του 2026 φανερώνει, επίσης, με τον πλέον δραματικό τρόπο ότι η κάλπη απέχει πολύ από το να είναι ο μόνος τρόπος για να δρομολογηθεί η κοινωνική αλλαγή ή, έστω, να τεθεί στην ατζέντα. Βγαίνοντας στους δρόμους και καταλαμβάνοντας βασικούς θεσμούς είναι, επίσης, ένα μοντέλο και, μάλιστα, ένα πολύ πιο ριζοσπαστικό. Τέλος, η γαλλική εξέγερση της νεολαίας του 2026 έχει ξεπεράσει τα όρια της φυλής και της τάξης που τόσο συχνά χρησιμοποιούνται από τις κυρίαρχες τάξεις, από την εποχή της δουλείας μέχρι τον σημερινό φυλετικοποιημένο καπιταλισμό, ώστε να διατηρούνται οι καταπιεζόμενες τάξεις διαχωρισμένες μεταξύ τους αλλά και μακριά από τους κριτικά σκεπτόμενους, εμποδίζοντας έτσι εκείνη τη γόνιμη αλληλεπίδραση που είναι απαραίτητη για την ουσιαστική αμφισβήτηση του συστήματος. Αυτό που παρακολουθούμε φέτος στη Γαλλία δεν είναι απλώς μία ατζέντα του τύπου «ενωνόμαστε και πολεμάμε». Αυτό που προέκυψε είναι ένα κίνημα στο οποίο οι πιο καταπιεσμένοι τομείς της κοινωνίας, δηλαδή οι νέοι των μειονοτήτων, οι απόγονοι μεταναστών και τα παιδιά της εργατικής τάξης, έχουν αναλάβει τα ηνία.

Σημειώσεις

Charlotte Bozonet et al., “Mouvement lycéen,” Le Monde, 14 Οκτωβρίου 2026.

Arthur Carpentier et al., “Le mouvement lycéen s’étend en France,” Le Monde, 3 Οκτωβρίου 2026.

Rémi Ducasse et al., “Nous, on ne veut rien casser, on veut se faire écouter,” Le Monde, 7 Οκτωβρίου 2026.

“Lycéens: ce que nous dit le recours massif à la garde vue,” editorial, Le Monde, 12 Οκτωβρίου 2026

Carpentier et al., “Le mouvement lycéen s’étend en France.”

Christophe Ayad, “Dans les quartiers populaires, un mouvement lycéen très politisé, accompagné, mais pas manipulé,” Le Monde, 7 Οκτωβρίου 2026.

Lorraine de Foucher et al., “Les lycéens maintiennent la pression dans la rue,” Le Monde, 10 Οκτωβρίου 2026.

*Το κείμενο δημοσίευτηκε πρώτη φορά στο *Monthly Review* στις 15.10.2026 [εδώ](#)

Πηγή φωτογραφίας: Wikimedia Commons